

LEFAPHA LA THUTO GAUTENG
HLAHLobo YA MAKGAOLAKGANG

SESOTHO PUO YA LAPENG
BOEMO BO PHAHAMENG
(Pampiri ya Bobedi)

KAROLO A
POTSO 1

- 1.
- 1.1 E ne e le kholetjhe moo ho rupellwang matijhere. (Ho amohelwe le dikarabo tse ding tsa bahlahlojwa ho ya ka kutlwisiso ya bona) Koletjheng ya thuto. / Sekolo - Thupellong (1)
- 1.2 Ho qadilwe ka tulo hore e qatsohe – Toboketsa tulo – anastrofi poeletsamodumo / Ho toboketsa tulo moo ntho die etsahalang teng. Sebaka / motse / Lehlaso. - Anastrophy / Poeletsamodumo Mola 1 (1)
- 1.3 Mola 1
Mabalane, Manyatseng, ha Lenyatsa, re a sutha, re a siruha / Poel (1)
- 1.4 Moroka ke pabala
- 1.4.1 Tshwantshiso (1)
- 1.4.2 Phetelletso / tshwantshiso / Tlohelo (1)
- 1.5 Moleng wa 4
Karolo ya pele e hanyetsana le ya bobedi , / bontsha / toboketso e tjhorisa ho se tshwane ha maikutlo
Ho toboketsa moelelo wa seo se neng se etsahala moo.
(i) Leha ke yona e tlisang kganyetsano
(ii) E tjhorisa moetelo, bontsha totobatsa toboketsa (3)
- 1.6 Mola 2
"ha re ikutlwe hantle", nnete ke hore batho bana ba tatile. (1)
- 1.7 Morethetho
(i) Raeme a b c a. }
(ii) Morethetho } 1 mark all of the above
(iii) phethapheto } (1)
- [10]

POTSO 2

- 2.1.1 Lempetje (1)
- 2.1.2 Phoqo / Tomatso / Sesomo / Thlaloso e nyalane le mofuta
Mona o tla fumana sethothokisi eka se a rorisa athe se a phoqa. (2)

- 2.1.3 Mola wa 2 le 12 (2)
- 2.1.4 Sethothokisi se phoqa lempetje ka ho hloka sebopeho se tsitsitseng / Ke ho hlalosa hoba lebotsi ke potso e sa hlokeng karabo. (2)
- 2.1.5 Anastrofi / Tatelano e hlaha e fetohile (2)
- 2.1.6 Mothofatso / kgefutsohare (2)
- 2.1.7 Makgakgarapa le ramahwasha. A bontsha hantle sebopeho sa lempetje / Ha a sa hlalosa re ntse re fana ka matshwao a mabedi (2)
- 2.1.8 Mantswe ana a bolela mmolai / Mohlorisi, ho se tshepahale. Ho iketsa seo o seng sona. (2)
[15]
- 2.2.1 Lengolo le yang ho Duduzile (1)
- 2.2.2 Lekodilo e pheta pale / tse amang pelo ya motho (3)
- 2.2.3 Mola 11; e sebeditswe ho bontsha hore se bolelwang moleng ona se tswella moleng o hlahlamang. (3)
- 2.2.4 Lefatsheng / la komollo, mahwataateng / komello (2)
- 2.2.5 Dithope; dikgarebe (2)
- 2.2.6 Mola 6 / 4, 16, 18 le 23. (1)
Mola 19 (1)
Mola 24 (1)
Mola 19 (1)
(iii) Ho na le tse ding tse ngata [15]
- 2.3
- 2.3.1 Mafahla (2)
- 2.3.2 Karaburetso ya pono / Leetsisa (2)
- 2.3.3 Dithaba / Mahlo (2)
- 2.3.4 Mantswe (2)
- 2.3.5 Moleng wa 9 le 12 (2)
- 2.3.6 Mothofatso / Benefit of doubt (2)
- 2.3.7 Moleng wa 3
Ha ho thwe mafahla a hlwella thaba mmele o a hwama ke ho tshoha (3)
[15]

2.4 J. P . Mohapeloa, sebata

2.4.1 Mola wa thothokiso

Anastrofi- moleng wa 3 / Tatelano e hlaha e fetohile

Sejura- meleng ya 5,9, 11 le 12 / Kgefutso

Elipse - moleng wa 24 (tebong) / Tlohelo

2.4.2 Kgokahanyo ya mela

Phetapheto ya mantswe - moleng wa 9, 10, 11

Phetapheto ya mantswe / neetetsano- mola 10 ,le 11

Enjambamente - moleng wa 17

Lebotsi- moleng ya 4 le 18

(i) Neheletsano 10 le 11

(ii) Phethapleto ya moeleto 20, 21, 22

2.4.3 Karaburetso

Karaburetso ya pono – mola 1 le 2

Karaburetso ya kutlo- moleng wa 7

2.4.4 Mekgabiso ya puo

Mothofatso – mola 21

Papiso – mola 24

Leetsisa – mola 7

Alethereishene – mola 10, 11 le 16

Maele – mola 30

[15]

KAROLO B POTSO 3

3.

3.1.1 O kgopo, o lenyatso, o meharo o itshepile / o tello / o a tella

(4)

3.1.2 Moruti

(1)

3.1.3 - Moshweshwe o ile a kopa Casalis hore a ngolle Sir George hore a behe marumo fatshe

- O tla kgalemela setjhaba hore se se hlole se utswa

- A kopa hore ba kopane ba tlo buisana ka tsa kgotso

(6)

3.1.4 E ba tshireeditse direng tsa bona. Qhobosheane e ba tshireleditseng direng tsa bona. (KARABO E LE NNGWE)

(2)

3.1.5 Hore morena o e ntse ditumellano le maburu.

Tlala e iphile matla.

(2)

3.1.6 Dijalo di ka shwa

Mehlape e tla shwa ka bongata, setjhaba se tla hloka dijo le metsi

(KARABO E LE NNGWE FEELA)

(2)

- 3.1.7 - Hobane a hlolehile ho bua le badimo.
- O hlolehile ho dupa pula. (2)
- 3.1.8 - O entse setswalle le maburu/ baruti
- O furalletse sehahabo
- O nyatsa sethepu le meetlo (3)
- 3.1.9 - ho ba bomaloma-fodisa / ho se tshepahale / ho hloka nnete. (2)
- tlala e ba hasahantse hohle (2)
- 3.1.10 Moshweshwe / O bathong ha a ikgantshe o bua rerisana le setjhabo sa hae.
- ke motho ya mosa, ya bonolo
- o bohale o na le ponelopele
- ke motho ya ratang kgotso

Makwanyane

- O na le thahasello mosebetsing wa hae
 - Ka nako e nngwe o bontsha ho se tshepahale jwaloka ha a ne a rera morena le marenana hore a tloswe setulong sa borena hobane a sa batle tshollo ya madi ebile a tsofetse
 - Ke motho ya neng a rata ntwā
- (KGETHA TSE PEDI FEELA)

(4)
[30]

KAPA

3.2 KGOHLANO

- 3.2.1 Moedi le dintwa pakeng tsa Basotho le Maburu. / E baka tlala, e fokotsa naha l e fokotsa setjhaba
- Tshwantshiso ena e theilwe hodima nalane ya Basotho ha ba ne ba tseka moedi le Maburu
 - Moshweshwe o bontsha ngongoreho ya hae ya ho hlokomela hore moedi wa naha ya Basotho o ntse o fokotsa naha le bara ba hae ba paka hore moedi o ya ntse o komella hara naha.
 - Basotho ba tsekisana moedi le baahelani ba bona
 - Kgohlano e matla ke wona moedi o tsekwang e leng noka ya Mohokare
 - Tsekisano ena ya moedi e tswala dintwa pakeng tsa Basotho le Maburu
 - Mahlakore ana a mabedi a hlolana ka ho fapanyetsana. Ha ho hlotse Basotho lekgetlong le leng ke Maburu.
 - Ha ntwā e ntse di kupa tjena Maburu a ntse a tjhentjha baetapele ba bona, ha Basotho ba ikgantsha ka moetapele a le mong.
 - Moedi oo morena Moshweshwe a ikemiseditseng ho o amohela ke oo a neng a dumellane le Warden ka wona e leng noka ya Mohokare, empa baetapele ba tlang ka mora Warden ba ntse ba leka ho fetola moedi oo.
 - Ketso eo ya bona e etsa hore Basotho ba nne ba senyetse Maburu ho leka ho se bontshe ho se kgotsofale ha bona

(10)

- 3.2.2 Moshweshe le baruti / Kgothlano e ka ntle le ka hare
- Moruti Casalis o ile a leka ho tima mollo pakeng tsa Maburu le Basotho
 - Ke yena eo Moshweshwe a ileng a mo kopa hore a mo ngolle lengolo la ho kopa tshireletso.
 - Moshweshwe o ile a rera lekunutu le Casalis, mme Casalis o ne a ipontshahaditse e le lekgowa le tshepahalang.
 - O ile a feela a boloka lekunutu
 - Casalis o boela a bonahala e le motho ya nang le pheello , ka hore a seke a tela mosebetsing wa hae wa ho leka ho kgothalletsa morena hore a inehele kerekeng.
 - Moruti Mabile le yena e nnile ya eba sephiri sa hae ka ho kopela Basotho tshireletso.
 - O ile a boloka sephiri seo jwaloka Casalis
 - O ile a phehella morena hore a kolobetswe.
 - Moshweshwe o ne a ba meme ka tshepo ya hore ba tla boloka kgotso
 - Baruti ba hlolehile ho bopa kgotso seo ba neng ba se emelletse ke hore Moshweshwe a kolobetswe, ba le kgahlanong le meetlo. (10)
- 3.2.3 Lengolo le tswang ho Moshweshwe ho ya Borithane.
- Moshweshwe o ile a kopa Casalis hore a mo ngolle lengolo la ho kopa tshireletso ya Borithane
 - Ketso ena ya Moshweshwe ya hore ke lekgowa le tshepahalang
 - Moshweshwe ha a ka a ikutlwa a e na le tshabo ya ho ba le lekunutu le Casalis
 - Casalis o ile a feela a boloka lekunutu leo la Basotho ka botshepehi bo boholo hobane re hlokomela ka moo Maburu a ileng a tshoha a ba a makala ka teng ha ho se ho kgutla karabo ya Mofumahadi Victoria ya hore o amohela hore Lesotho le be ka tlasa tshirdetso ya Borithane
 - Maburu a eelletse e se e le kgale hore Moshweshwe o ile a a hlalefela, ka ho kopa thuso sephiring.
 - Mapolasi eba a makgowa.
 - Ba bapala ka Basotho
 - Moedi o a fokotseha pakeng tsa Basotho.
 - Motsamao wa Basotho o a ho nyetswa (10)

[30]

KAROLO C

POTSO 4

- 4.1.1 Ho kgutla ha Theko lebollong le ho tswella ha Kgama dithutong tsa hae sekolong. / Ho fola ha theko le molaetsa o tswang St Peterose (2)
- 4.1.2 O ile a tshwarwa ke hlooho e sa foleng
O ne a louwe ke Mmapholane (2)
- 4.1.3 Hlahlalebajwa (1)

4.1.4

- (a) Kgama
- Kgama ke ngwana ya qalang a hola hantle a bontsha sebete a le monyenyane.
 - O lebala ka pele lefika leo a kgephohileng ho lona ha a futhumallwa ke naha ya bophelo ba tswelopele.
 - O qala ho fetoha ha a se a le sekolong se mahareng sa Phatlatsheue.
 - O kgutla a se a sena tlhompho, a hloka teboho a na le lenyatso le ho nyefola setso.
 - O tletse thetso le mano, a qetelletseng a mo kentse tsietsing. (5)
- (b) Theko
- O hotse hantle le Kgama ka tsela ya bosetjhaba ho tloha bonyenyaneng ho ya kena bohlananeng
 - O ile a bolotswa, a tswela pele ka bophelo ba bosetjhaba
 - Ha a ka a kgeloha tseleng ya setso.
 - Tello, manganga le tse ding tse sa kgahliseng tsa tswelopele di ne di le siyo ho yena.
 - O ne a sa fetohela qeto tsa hae ha bonolo. (5)
- (c) Mmampholane
- O ne a hloile lelapa la ha Mofifi a re ke la baikgohomosi
 - O tletleba ka hore Kgama le Theko ba mo senyeditse ka ha kgomo e ile ya diha sebota.
 - O tshwarisa Theko hlooho ka boloi.
 - Hlahlalebajwa o kgutlisetsa tsohle ho yena mme o qetella a shwele lehlakore a se a nyoketsa ha a tsamaya.
 - O bitsa Dibakiso kgarebe ya Kgama ho tla ferehwa ke motswalae, Kgauwana
 - Ke motho ya pelo e mpe.
- (HO SHEJWE LE DINTLHA TSE DING, NTLHA E LE NNGWE E ABELWE LETSHWAO) (5)
- 4.1.5 Hobane ba sa rate ha Kgama a kena sekolo, le hore o ne a tella batho ba motseng. (2)
- 4.1.6 Sentebaleng (1)
- 4.1.7 - Ba qetelletseng ba kgakgathilwe ke bahlanana ba Sentebaleng
 - Kgama o ile a iswa sepetelele ha Sentebaleng a ile a tswa leihlo (4)
 - Sekolo
 - Bobedi ba ile ba hloleha ho qeta dithuto tsa bona
- 4.1.8 Lefu / Ba balawa ke batho
 Mafu a sa phekoheng
 (HLAHLABA MAIKUTLO A MO HLAHLOJWA) (2)
- 4.1.9 E ne e le kgarebe ya Kgama (1)

[30]

KAPA

4.2.1 MAFIKENG

- Mafikeng o hlaloswa ka hore ke "Senatla, mohale wa morumo, ntlheng ya ho boulela boleng ba Basotho
- O rata setso ho feta thuto ya sekolo
- O tshwere lelapa la hae jwaloka hlooho ya lona, monna Mosotho ya jereng boikarabelo bohle ho mofumahadi le kgolong ya bana
- O nyonya boqai ka pelo ya hae yohle
- Ho yena bana ba ne ba tshwanetse ho hodisetswa tseleng ya bosetjhaba
- Ha a bone molemo wa thuto ya sekolo sa tswelopele. O bona thuto ena e etsa hore batho ba fetohle setso sa bona
- O ne a sa kwenehele diqeto tsa hae habonolo.
- O tswa kotsi a qetella a hlokahetse, o siela Mofifi taelo mabapi le kgodiso ya Kgama le Theko.
- O bolokwa ka mokgwa wa Sesotho
(SHEBA DINTLHA TSE HLANO)

(10)

4.2.2 MOHLAHLOBI WA DIKOLO

- Mohlahlobi wa dikolo o ne a le kgahlanong le dintho tsa bosetjhaba
- O ile a iponahatsa puong ya hae eo a neng a e tshetlehe moketeng wa dikapeso tsa bana sekolong sa Santa Petorse.
- puong ya hae o ne a hlile a rorisa melemo ya thuto, a kgothalletsa bana tseleng ya thuto hobane kamoso ba bang ba bona e tla ba dingaka , matitjhere bommaseterata jj.
- O ile a re bana ba fadimehele lesedi, lesedi lena .Ba se le "thunthetse ka Masawana... "
- O nyatsa tsela eo Basotho ba phelang ka yona.
- Ho ya ka yena lebollo, sethepu le tse ding ke bohetene
- Puo ya hae ya hore batswadi ba sa romelleng bana sekolong ba lefifing, e ile ya se ba tshware hantle.
(SHEBA DINTLHA TSE HLANO)

(10)

4.2.3 SENTEBALENG

- E ne e le lekaako la ngwanana
- Sentebaleng hahabo ke Maseru, Mothimposo o balehedisitswe Popa ha rangwanae ka baka la boitshwaro ba hae bo sa kgahliseng.
- Ke motho ya ratang ho tsamaya menateng le bashanyana
- O ne a rata tjhelete mme a qhekanyetsa banna ba nyetseng
- O ne a sa kgathalle maikutlo a batho, a na le mehopolo e farasang.
- O qetelletse a kgakgathilwe ke bahlankana ba hae ya eba moihlwe.

(10)

[30]